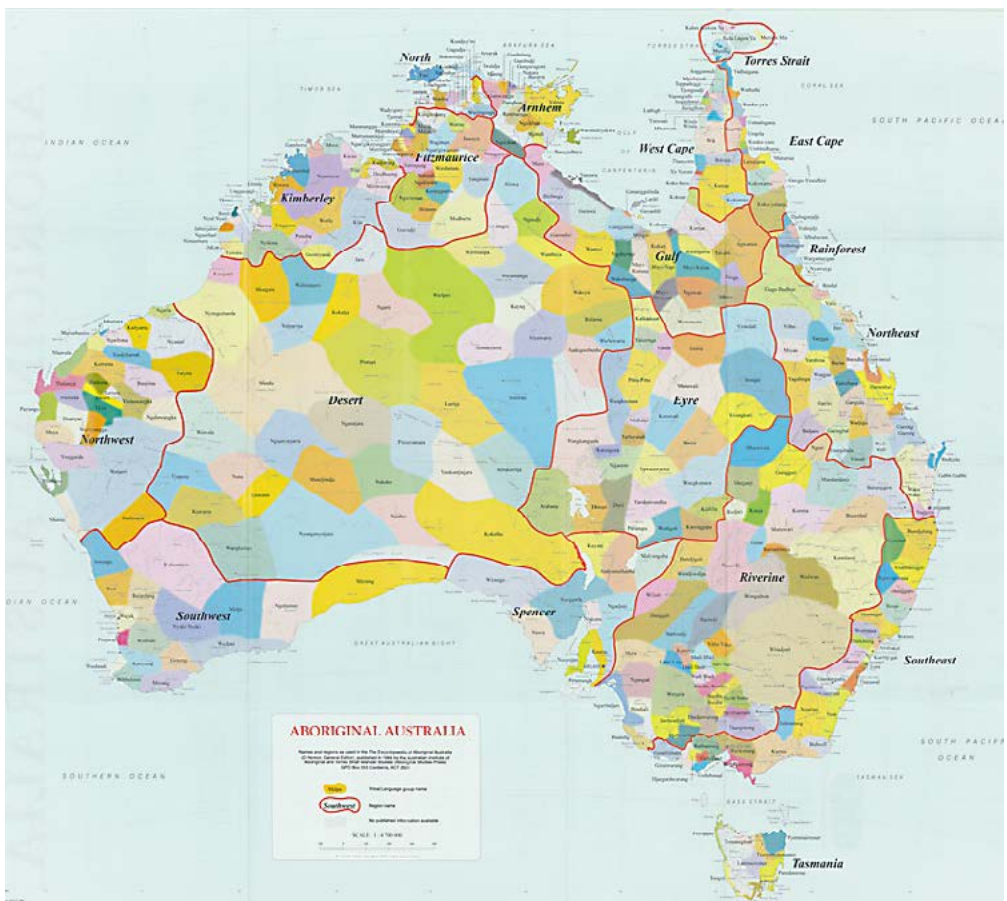

Návštěva Aboriginské kultury
Introduction to Aboriginal culture

Blanka Svobodová

dvoujazyčný text - česky / anglicky
2 languages - english / czech

INTRODUCTION TO ABORIGINAL CULTURE

PREFACE

NA NÁVŠTĚVĚ U ABORIGINCŮ

Blanka Svobodová

Obsah

PREFACE.....	2
ÚVOD.....	4
LES.....	10
SCOTT.....	40
JOHN.....	66
IAN.....	86
CATHERINE.....	108
PETER.....	116
DAN.....	126
MARGARET.....	132

PREFACE

I do my best to pursue my dreams in life and one of my great dreams came true when for 15 months I could call Australia my home. I wrote a book then about my experience in the land of kangaroos, about my studies, my work and life. It was published in 2005 and again in 2009.

Perhaps it is my deep-rooted faith in dreams that draws me near to the Aboriginal concept of Dreamtime and renders it dear to me. I have always been enchanted with their culture, with their stories and art. I find their traditional way of life truly fascinating and I feel concerned about their fate, about the problems they face today.

Since my first stay in Australia I've felt an ever growing desire to bring their story to my country. I've considered it my "duty" to draw the Aboriginal people nearer to Europe or to at least kindle some awareness about that "far-away world" I felt so especially when I discovered that not much had been written about them here.

So off I went to Australia again, this time with a work-project on mind. During this longer holiday between the years 2009 and 2010 I travelled across the country, met with people from different Aboriginal tribes, listened to their ideas and stories. This book is the outcome of our conversations.

The aim is to introduce the reader to the history of this nation, to their culture, life-style and art, but also to the different perspectives they have about the relationship of the Aboriginal people to the contemporary society of Australia.

The work was an engrossing one! I'll never forget the eyes of the people I spoke with as they shared the stories of their childhood, their experiences with the mission centres, etc. I took my first Aboriginal drawing lesson there, when I was explained the meaning of some of the Aboriginal symbols. I also learnt that each and every person has his or her story, which we can draw and depict through these symbols.

The willingness of local people to help me gather as much information as possible was amazing. They “made my way” to the Aboriginal people whom I could interview. Several times I heard the remark that “finally somebody is actually doing something for this case”. They had on mind the fact that somebody wants to introduce the Aboriginal culture to others. This sounded far-fetched to me. As if I were the only person interested in the Aboriginal culture from the other hemisphere.

Evidently it is not true: their life is probably one of the most discussed and debated issues in the Australian society. And when I returned to Australia five years later, I personally had the impression that there are more and more attempts to help them to overcome their past collective trauma and to help their culture to survive. But there is still a lot to improve!

Read the stories and the ideas of the Aboriginal people and form you own ideas, create your own picture about them.

Peruse these pages at leisure, they are about one of the most fascinating cultures in our world!

Yours,

Blanka Svobodová

ÚVOD

V životě se snažím jít za svými sny. Jeden velký jsem si splnila, když moje doma bývalo patnáct měsíců v Austrálii. O svých zkušenostech se studiem, prací i životem u klokanů jsem potom napsala i knihu, která vyšla v roce 2005 a pak znovu v roce 2008.

Nevím, jestli je to vazbou mezi tím, že věřím ve sny, a aboriginským Dreamtime, čili Dobou snění, ale odjakživa mě fascinovala kultura původních australských obyvatel, jejich tradiční způsob života, jejich příběhy, umění i jejich osud, problémy a postavení v současné australské společnosti.

Nějak jsem uvnitř cítila, že je mým „úkolem“ o nich zkusit něco napsat a přiblížit tak jejich příběh a kulturu Čechům a jiným Evropanům. Zvláště poté, co jsem zjistila, že literatury o Aborigincích bylo na našem kontinentu vydáno docela poskrovnu.

A tak jsem se vypravila do Austrálie na jakousi pracovní dovolenou znovu na přelomu roku 2009 a 2010. Cestovala jsem, scházela se s lidmi a výsledkem je tato kniha několika rozhovorů s aboriginskými lidmi z různých kmenů a různých částí Austrálie.

Cílem je, aby se čtenář blíže seznámil s historií tohoto národa, jejich kulturou, životním stylem, uměním i různými názory na postavení Aboriginců v současné společnosti.

Byla to práce velice zajímavá! Nikdy nezapomenu na oči některých z dotázaných, kteří se mi svěřovali se svými příběhy, například z dětství, o svém pobytu na misiích apod. Zažila jsem také svoji první hodinu aboriginské kresby, kdy mi bylo vysvětleno, co který symbol znamená a že každý člověk má svůj příběh, který můžeme nakreslit, zachytit pomocí symbolů.

Byla jsem překvapena, jak mi různí lidé pomáhali získat co nejvíce informací a dostat se k Aborigincům, se kterými jsem pak mohla udělat rozhovor. Dokonce jsem párkrát slyšela i názor, že „konečně o tom někdo píše, někdo pro to něco dělá“. Měli na mysli fakt, že chci představit aboriginskou kulturu... Tento názor mi však přišel poněkud přitažený za vlasy. Jako bych já, Češka, která přijela z druhé půlky světa, byla ta jediná, která se o Aborigince zajímá.

To samozřejmě není pravda. Jejich otázka je pravděpodobně tím nejdiskutovanějším problémem ve společnosti. A osobně jsem měla pocit, když jsem porovnávala situaci v době, kdy jsem v Austrálii žila a o pět let později, kdy jsem se tam vrátila, že existuje stále více různých podpůrných programů a snahy pomoci... Stále ještě je ale hodně co zlepšovat!

Přečtěte si příběhy a názory Aboriginců, se kterými jsem udělala rozhovor, a udělejte si svůj vlastní názor a obrázek...

Příjemné čtení o jedné z nejvíce fascinujících kultur na světě přeje

Blanka Svobodová

ABORIGINAL CARVINGS

TO PRESERVE THEIR OUTLINES,
THESE ORIGINAL CARVINGS
WERE REGROOVED IN 1964 BY
WAVERLEY MUNICIPAL COUNCIL.

A.G. JORDON, TOWN CLERK.

LES

Some Aboriginal stories about the Dreamtime are secret. They are passed on from one generation to another, and a third, “unauthorized” person (additionally a non-Aboriginal), has no chance to hear the story. People often ask me: How can it be, that in Australia you encounter these stories in books that are lying around in the bookshops. Are these stories authentic, or are they fake?

Some stories can be shared freely by all. It is even possible to publish them in a book. Some stories must not be shared. Some stories are educational in nature and they are hearable. These are the ones we can buy in the bookshops. They tend to be fables and stories for children.

I come from the Australian state Victoria. People from my tribe used to speak Yuin. Today, together with my family, I live in Sydney. I was trained to be a cook, but I earn my living as a tour-guide in our National Parks. I try to introduce the places where the Aboriginals once lived to our visitors, mostly to tourists. I tell them about our traditional way of life: about our food from the bush, which is in abundance all around us. I tell them how to hunt for kangaroos and how to create efficient and handy tools from practically nothing. I am also finishing my studies about tourism at TAFE University and occasionally I give presentations in libraries and in other institutions.

When I was a child, one of my uncles started to teach me. When you are a child, you tend to imitate what the older people around you do. The Aboriginal people call them the ‘elders’. My uncle was a singer, a writer and a storyteller. He also had a dance group.

The educational system in the Australian Aboriginal community is not straightforward or linear, but is perceived as circular: education is carried out in cycles. In the mainstream Australian society you are considered to be an educated person when at the age of 18 you pass your leaving exam or when you graduate from university. In the Aboriginal Community education is a lengthy process which persists throughout your life. I personally have already learnt a lot but I have to go on learning. My elder calls me to himself from time to time and says that it is time to learn again and anew.

LES

Některé aboriginské příběhy o Dreamtime jsou tajné. Jsou předávané z generace na generaci a třetí, „nepovolané“ osoby (a navíc Neaboriginci) se je nemají šanci dozvědět. Lidé se mě často ptají, jak je možné, že v Austrálii často narazíte na tyto příběhy v knížkách jen tak v knihkupectví. Jsou to skutečně ty stejné příběhy, anebo se jedná o nějaký „podvod“?

Některé příběhy je možno sdílet a vyprávět všem, případně i zapsat do knížky, jiné nikoliv. Například příběhy, které mají vzdělávací charakter. Ty, které najdeme v knížkách na pultech knihkupectví, jsou většinou povídání pro děti.

Pocházím z australského státu Victoria. Lidé z mého kmene mluvili jazykem Yuin. Dnes ale žijeme s rodinou v Sydney. Vyučil jsem se kuchařem, ale pracuji jako průvodce v národních parcích. Snažím se lidem (hlavně turistům) přiblížit místa, kde Aboriginci žili, povyprávět jim o tradičním způsobu života: o jídle z buše, kterého je hojnost všude kolem nás, jak se loví klokani, nebo jak se dají doslova z „ničeho“ zhotovit různé účelné předměty. Kromě toho dokončuji studium turismu na TAFE univerzitě a sem tam přednáším pro knihovny a další instituce.

Když jsem byl malý, začal mě učit jeden strýc. V podstatě jako dítě kopírujete to, co dělá starší (mezi Aboriginci se jim říká „elders“), a tím se učíte. Strýc býval zpěvákem, spisovatelem a vyprávěčem a měl taky svoji taneční skupinu.

Vzdělávací systém v aboriginské komunitě není přímý, nýbrž se odehrává v cyklech, kruzích. V normální australské společnosti jsi oficiálně prohlášen za vzdělaného, když v osmnácti uděláš maturitu. Nebo když skončíš studium na univerzitě. U Aboriginců je vzdělávání dlouhý, vlastně celoživotní proces. Já sám už jsem se toho naučil hodně, ale musím pokračovat. Čas od času si mě můj elder zavolá, že opět nadešel správný čas, abychom pokračovali v učení.

Men learn separately the “men’s things” and women learn the “women’s things”. In some exceptional cases, when a man does not have a son (or a direct male offspring), he can also teach his daughter. The continuity of education is vital, the stories must be handed over from one generation to the next, without any disruption. The Aboriginal social system is a very complex and integrated one.

When can one become an “elder”? The age limit for this stage is different in different groups and can easily vary ten or even twenty years. More important than age is the experience and the knowledge of the person. You become an “elder” when you have acquired enough wisdom to become one.

Some elders used to speak several languages in the past, they picked them up during their travels and wanderings, they learned them as they met and got to know other tribes.

English is not the original language of Australia, even though it is our lingua franca (the most common language shared by all citizens, including the indigenous people of Australia. The indigenous people are the Aborigines and the people from the Torres strait).

The Aboriginal map of Australia has a different color for each Aboriginal language and it is a colorful map indeed! Within each color there used to be around ten different ‘sub-languages’ or dialects. Each family (extended) could speak its own unique language and so could each clan or tribe.

At the time of invasion there were 270 Aboriginal languages with six hundred different dialects. Only very few of them have survived up to this day and even fewer are used fully. Even our remaining languages are endangered. To give an example: Pitjantjatjara, the most widely spread Aboriginal language at the present time, has changed significantly. Some words (the names of the stars for example) are used less and less, and the younger generation does not know them anymore.

At the very beginning of creation all beings spoke the very same language, animals including. How could then such a “confusion of tongues” come to pass? Because each and every person spoke slightly differently. If an expression seemed to be far too long for some people, they shortened it by omitting the end. The contrary may have happened too: they just put a syllable before the word. Thus language was twisted, altered and transformed.

Muži se učí zvlášť „men things“, ženy také zvlášť „women things“. Ve výjimečných případech, nemá-li muž přímého mužského potomka, učí svoji dceru. Musí být zachována kontinuita vzdělávání a předávání příběhů z generace na generaci. Aboriginský společenský systém je velice komplexní.

Kdy se někdo může stát starším – elder? Je to různé a věková hranice se může v různých aboriginských skupinách lišit. Klidně o deset či dvacet let. Důležitější je, kolik toho člověk ví, jaké nasbíral znalosti a zkušenosti. Zkrátka, je-li moudrý.

Někteří elders uměli v minulosti vícero jazyků, které se naučili na svých cestách po australské zemi, jak se potkávali a poznávali s jinými kmeny.

Angličtina není původním jazykem Austrálie, byť je to dnes jazyk národní a používá se jako lingua franca. Tedy řeč, kterou se běžně hovoří, a to včetně původních obyvatel (Aboriginců a lidí z ostrovů Torresovy úžiny).

Na aboriginské mapě Austrálie symbolizuje každá barva jeden aboriginský jazyk. A že je ta mapa hodně pestrá! To ale není všechno. V rámci každé barvy (jazyka) mohlo kdysi existovat i deset různých „podjazyků“, dialektů. Každá rodina mohla mluvit svým speciálním jazykem. A taky každý kmen nebo skupina kmenů.

V době invaze existovalo 270 aboriginských jazyků, s šesti sty různými dialekty. Dodnes se jich dochovalo a plně se používá v řeči jen velmi málo. A i ten zbytek je ohrožen. Například i Pitjantjatjara, nejvíce používaný aboriginský jazyk, prošel radikálními změnami. Některá slova (jako třeba jména hvězd) se používají stále méně a méně a mladí už je neznají.

Na samém počátku stvoření však mluvili všichni jedním stejným jazykem, dokonce i zvířata. Jak to, že pak došlo k takovému „zmatení jazyků“? Protože každý člověk mluvil maličko jinak. Lidem se třeba zdálo, že je nějaké slovo moc dlouhé. A tak si je zkrátili, vypustili konec. Nebo si naopak jen tak přidali jednu slabiku před slovo. Tímto způsobem se jazyk komolil a proměňoval.

Kořeny aboriginského jazyka jsou hodně staré. Občas zjistíte, že se nějaké slovo v jiném aboriginském jazyce vyslovuje hodně podobně jako v tom vašem.

Jak se to mohlo stát, že se slovo, které je součástí vaší kultury, přesunulo do jiné a má stále hodně podobný význam? Přál bych si, abych měl více času studovat takové jazykové zajímavosti a nuance, které mě nesmírně fascinují.